

TANTÁRGY ADATLAP ÉS TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

Finommechanikai szerkezetek

1.	kód	Szemeszter	Követelmény	Kredit	Nyelv	Tárgyfélév
	BMEGEFOAMF2	6	2+1+0 f	3	magyar	1/1

2. A tantárgyfelelős személy és tanszék:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Samu Krisztián	adjunktus	Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika (MOGI)

3. A tantárgy előadója:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Samu Krisztián	adjunktus	MOGI

4. A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít:

A gépelemek, és különösképpen a finommechanikai építőelemek felsőfokú ismerete.

5. Kötelező/ajánlott előtanulmányi rend:

Kötelező előtanulmány: Finommechanikai építőelemek.

Ajánlott előtanulmány: Méréstechnika.

6. A tantárgy célkitűzése:

A kis méretek hatása, a finommechanikai konstrukció jellegzetességei, a mechanikai jelto-
vábbítás és jelfeldolgozás konstrukciós megoldásai. A hagyományos gépésztől eltérő, és
más módon el nem érhető jellegzetes finommechanikai és mikromechanikai konstrukciók
megismerése. Az előadásokra támaszkodó tantermi gyakorlatok során a hallgatók képesek
lesznek egyszerűbb finommechanikai szerkezetek, jelátalakítók tervezésére. Ezen kívül ter-
mészetesen képesek lesznek a finommechanikai szerkezetek üzemeltetésére és karbantartá-
sára is.

7. A tantárgy részletes tematikája:

1. hét: A finommechanikai és mikromechanikai szerkezetek sajátosságai

A tantárgy bemutatása, követelmények ismertetése. A finommechanikai és mikromechanikai
méretek hatása a konstrukcióra, néhány példa bemutatása.

2-3. hét: Finommechanikai és mikrotechnikai kötések

Villamos érintkezőpár modellje, érintkezőanyagok. Villamos csatlakozópárok megoldásai,
kapcsolók jellemzői és az érintkezőpárokat működtető finommechanikai szerkezetek.

4-5. hét: Nagypontosságú, precíz egyenes vezetékek

Mérőműszerekben alkalmazott egyenes, gördülő és rugalmas vezetékek konstrukciója. Az
akadás elkerülése.

6-9. hét: Finommechanikai csapágyazások

Finommechanikai csapágyazások általános jellemzői és konstrukciós követelményei. Játék-
mentes csapágyazások. Mérőműszerek csapágyazása. Súrlódásmentes csapágyazások. Mág-
nesesen lebegtetett csapágyazás. Légschapágyak.

10-11. hét: Finommechanikai hajtóművek

A hajtóművekkel szemben támasztott követelmények. A fogazások kiválasztása. Kis játéku és játégmentes mérőműszer hajtóművek. Törpemotorok hajtóművei. A hajtómű hatásfok növelésének lehetőségei. Emelőkaros és bütykös mozgatással kombinált fogaskerekes hajtóművek. Piezo aktuátorok rugalmas elemekkel megoldott hajtóművei. Csigahajtások, bolygóműves hajtások, ciklo- és hullámhajtóművek. Finommechanikai tengelykapcsolók.

12. hét: Mozgást akadályozó szerkezeti elemek

Teljes és részleges akadályozó szerkezetek egyenes és forgó mozgásra. Az akadályozás jósági foka. Csillapító és fék szerkezetek.

13. hét: Műszerszintézis

Analóg finommechanikai mérőműszerek konstrukciója. Műszerhibák elemzése, a műszer stabilitásának vizsgálata.

14. hét: Finommechanikai szerkezetek jusztirozása

A jusztirozás beépítése a tervezési folyamatba. Jellegzetes példák a jusztirozó szerkezetekre.

8. A tantárgy oktatásának módja: az előadásokon elhangzott elméleti anyagot tantermi gyakorlatok egészítik ki, ahol a hallgatók kézzel foghatóan ismerkednek meg a műszerelemekkel és a finommechanikai szerkezetekkel és azok konstrukciós tervezésével. A 7x2 óra beosztású gyakorlatokon a hallgatók egy összetettebb (és mellette több egyszerűbb) finommechanikai szerkezet konstrukciós feladatának tervezését kapják meg, amelyet meg kell oldaniuk.

9. Követelmények

A félévközi jegy megszerzésének feltétele: A szorgalmi időszakban 2 ellenőrző dolgozat kerül megírásra (a 7. és 14. héten). Mindegyikből egy-egy pótlási lehetőséget biztosítunk a pótlási időszakban. Minden zárhelyinek legalább elégségesnek kell lennie.

A félévközi jegy megállapítása: A félévközi jegybe a két ellenőrző dolgozat 60%-kal, a konstrukciós rajzok átlaga 40%-kal számít be

10. Konzultációs lehetőségek

Heti egy alkalommal biztosítunk konzultációs lehetőséget a laborgyakorlatokat követően.

11. Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom:

- Dr. Petrik Olivér: Finommechanika (Bp MK 1974).
- W. Krause: Konstruktionselemente der Feinmechanik (Carl Hanser Verlag 2002).
- W. Krause: Gerätekonstruktion (Carl Hanser Verlag 2000).
- Dr. Bárány Nándor: Finommechanikai kézikönyv (Bp. MK 1974).
- Valenta László: Finommechanika, www.mogi.bme.hu (MOGI, 2003.)
- Dr. Samu Krisztián: Előadás fóliák, www.mogi.bme.hu (MOGI, 2009.)

12. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka: az ellenőrző dolgozatokhoz való felkészülésre és a házi feladat elkészítésére átlagosan 3 ó/hét otthoni munkaráfordítás szükséges a tanórák látogatásán kívül.

13. A tantárgy tematikáját kidolgozta:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Halmai Attila	egyetemi tanár	MOGI
Dr. Samu Krisztián	adjunktus	MOGI
Valenta László	egyetemi tanársegéd	MOGI